

Rapport 2012:74

Näsums kyrka

Näsums socken, Bromölla kommun

Arkeologisk förundersökning 2012

Ing-Marie Nilsson

Rapport 2012:74

Näsums kyrka

Näsums socken, Bromölla kommun

Arkeologisk förundersökning 2012

Ing-Marie Nilsson

**sydsvensk
arkeologi**

Fastigheten Näsrum 40:1
Näsums socken
Bromölla kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134

291 22 Kristianstad

Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö

Erlandsrovägen 5

218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2012 Sydsvensk Arkeologi AB

Rapport 2012:74

Omslag: Näsums kyrka. Foto: Ing-Marie Nilsson

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund	5
Topografi och fornlämningsituation	6
Näsums kyrka	6
Syfte och metod	6
Undersökningens resultat	7
Schaktningsarbeten inne i kyrkan	7
Schaktningsarbeten för yttre ramp	8
Schaktningsarbeten utanför kyrkan	9
Slutsatser och antikvarisk syntes	11
Referenser	12
Administrativa uppgifter	13
Bilaga 1. Plan över schakt utanför kyrkan	15
Bilaga 2. Plan över schakt för ramp på kyrkans norra sida	16
Bilaga 3. Plan över dagvattenschakt på kyrkans södra sida.	17

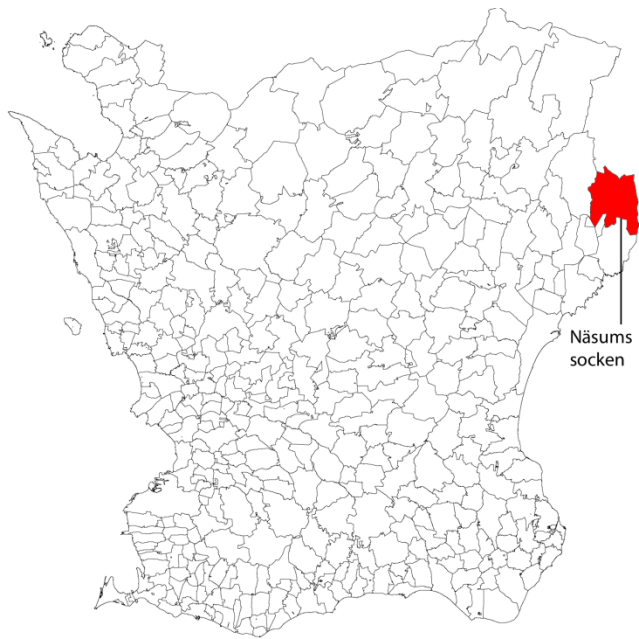

Fig. 1. Näsums socken i Skåne.

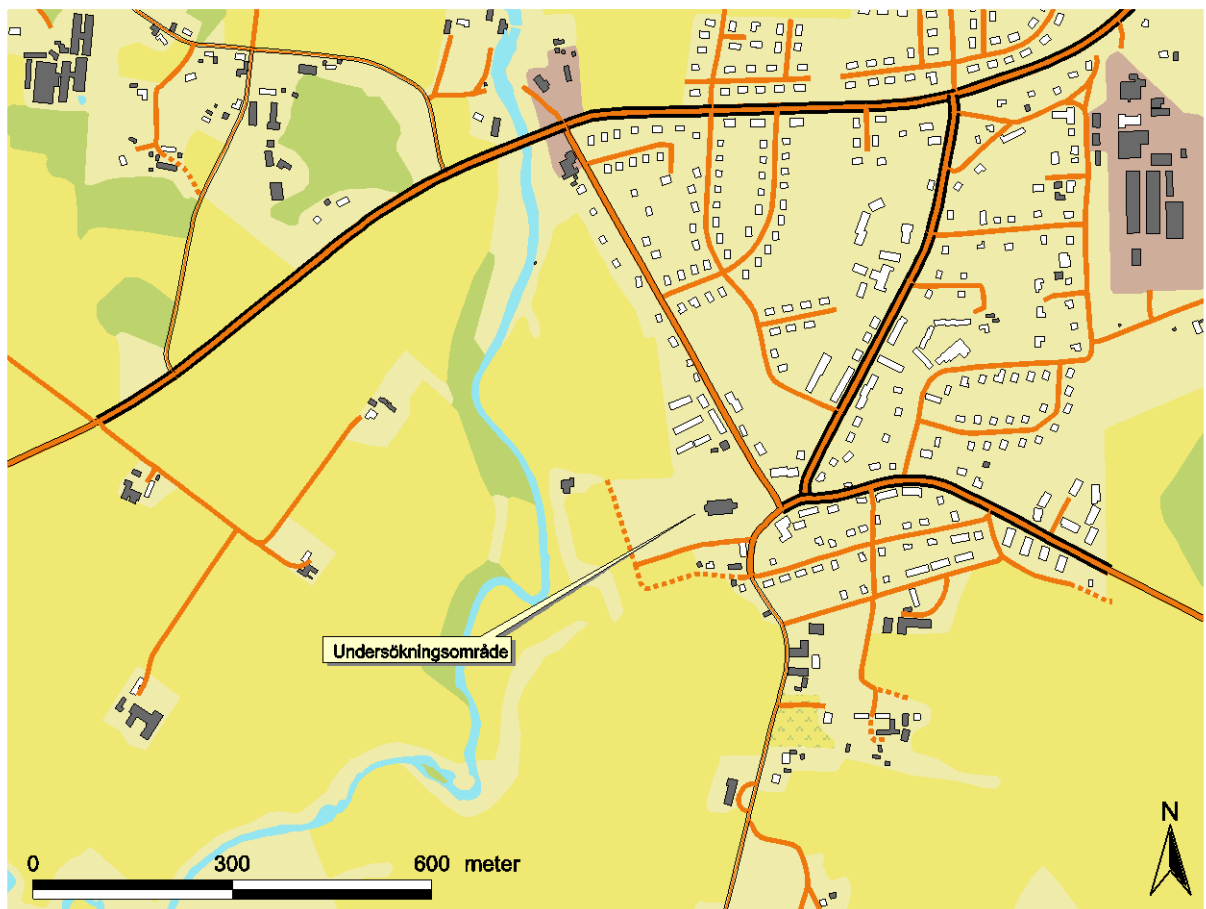

Fig. 2. Undersökningsområdets läge (utdrag ur fastighetskartan).

Sammanfattning

Med anledning av ombyggnadsarbeten i Näsums kyrka har Sydsvensk Arkeologi AB utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Arbetena omfattade dels golvarbeten inne i kyrkan, varvid inga kulturhistoriska lämningar påträffades, och dels grävningsarbeten med anledning av en tillgänglighetsanpassning av ingången på kyrkans norra långsida, varvid rester av den nuvarande kyrkans grundläggning framkom. I samband med kyrkans ombyggnad grävdes även schakt på kyrkogården för omläggning av VA och dagvatten, åtgärder som enligt länsstyrelsens beslut skulle ske utan arkeologiska insatser enligt KML, men under anmälningsplikt. Det kunde i efterhand konstateras att dessa grävningar sannolikt berört arkeologiska lämningar i form av murrester och gravar.

Inledning

Näsums församling har under hösten 2012 genomfört renoverings- och ombyggnadsarbeten i Näsums kyrka. Då arbetena bland annat innebar markingrepp inne i och invid kyrkan, ansökte man hos Länsstyrelsen i Skåne län om tillstånd. Länsstyrelsen beslutade då att en del av dessa markarbeten skulle ske i förbindelse med en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning (Lst. Dnr 431-14953-12, daterat 2012-06-27). Förundersökningen genomfördes i perioden 2012-08-13 till 2012-10-01 av arkeolog Ing-Marie Nilsson från Sydsvensk Arkeologi AB.

Bakgrund

De markarbeten som omfattades av Länsstyrelsens tillstånd bestod i omläggningsarbeten av delar av golvet i kyrkan, samt uppförande av en yttre ramp på kyrkans norra långsida. Vid samma tillfälle genomfördes även tämligen omfattande schaktningsarbeten för installation av dagvatten både på och utanför kyrkogården, samt runt om hela kyrkobyggnaden. Dessa åtgärder skulle dock inte föranleda några arkeologiska insatser, vilket också förtydligas i ett meddelande från Länsstyrelsen (Lst. Dnr. 431-11136-12, daterat 2012-07-10). Det framhölls emellertid att kulturminneslagens anmälningsplikt gällde. Någon anmälan om att fornlämningar påträffats vid schaktningsarbetena inkom inte, men jag kunde vid ett par tillfällen konstatera, under den tid då vissa av schakten stod öppna, att man faktiskt stött på möjliga murrester och andra lämningar. Dessa lämningar dokumenterades, men i övrigt skedde ingen arkeologisk bevakning av de externa markarbetena. Det kan också tilläggas att på grund av brister i kommunikationen fick det göras flera besök vid kyrkan

utan arkeologiska insatser, vilket i någon mån försenade arbetsprocessen.

Topografi och fornlämningsituation

Undersökningsområdet är beläget på en höjd av ca 30 m.ö.h. Näsум ligger norr om Ivösjön, omgiven av bergshöjder i Holjeåns dalgång. Näsум skall ha nämnts för första gången i skriftligt material år 1379. Undersökningsområdet vid Näsums kyrka ligger omedelbart väster om det område som i fornminnesregistret angivits som Näsums gamla bytomt, RAÄ 66:1, Näsums socken. År 2005 genomfördes en schaktningsövervakning på bytomten, som emellertid inte visade på något av antikvariskt intresse (uppgifter från FMIS).

Näsums kyrka

Näsums nuvarande kyrka tillkom år 1871, efter ritningar av Johan Erik Söderlund. Byggnaden är uppförd i historiserande, övervägande nyromansk stil. Den består av ett rektangulärt långhus med kvadratisk torn, som ovanligt nog placerats i öster. Tornets bottenvåning fungerar som vapenhus. Kyrkan avslutas i väster med en smalare, femsidig sakristieutbyggnad. Kyrkan har ingångsportaler mitt på kyrkans norra och södra långsidor, samt genom tornet. Interiören delas upp genom pelarrader, som ger byggnaden en treskeppig karaktär. Kyrkan genomgick en större restaurering 1962-63, då bl.a. antalet sittplatser reducerades och gestaltningen av kyrkans kordel ändrades (Mildner 1997; Kling 2008).

Kyrkplatsen i Näsум har emellertid medeltida anor. Under äldre medeltid uppfördes här en kyrka med romansk planform med smalare, absidförsett kor. Kyrkan hade ett vapenhus i söder och både långhus och kor var valvslagna. Vid mitten av 1700-talet tillfogades en korsarm på långhusets nordvästra sida, samt ett brett västtorn. Den medeltida kyrkan skall ha legat söder om den nuvarande (Anselm 1947, s. 610). Uppgiften bekräftas av kyrkvaktmästaren, som meddelat att stenar och murrester skall ha framkommit i samband med gravgrävning sydväst om den nuvarande kyrkans kor. År 1793 revs hela den medeltida kyrkan och ersattes med en ny byggnad, en byggnad som alltså knappt hundra år senare i sin tur fick ge plats för den nuvarande kyrkan.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att klargöra fornlämningsituationen inom undersökningsområdet, närmare bestämt att avgöra huruvida det fanns murar, gravar eller andra

anläggningar inom det område som berördes av schaktningsarbetena. Förundersökningen genomfördes som en schaktningsövervakning där personal från Sydsvensk arkeologi AB fortlöpande följde schaktningsarbetena och dokumenterade de lämningar som framkom. Huvuddelen av schaktningsarbetena genomfördes med maskin, men arkeologiska lämningar rensades fram med spade och grävsked. Dokumentationen bestod av fotografier samt uppmättningsritningar i skala 1:20 och 1:50.

Undersökningens resultat

Schaktningsarbetena vid Näsums kyrka genomfördes på tre ställen: inne i kyrkan, utmed kyrkas norra långsida samt på och utanför kyrkogården, jfr. bilaga 1.

Schaktningsarbeten inne i kyrkan

Med anledning av bland annat installation av golvvärmesystem kom vissa partier av kalkstengolvet i långhuset att tas upp och läggas om, och detta berörde även några mindre partier av golvet under bänkrummen. Vid huvuddelen av dessa arbeten gick man endast ned till ett djup av 10-15 cm, men på enstaka ställen, främst i det nordöstra hörnet, var schaktdjupet 20 cm. Det visade sig dock att golvplattorna låg i ett tjockt lager av cement, och att det under denna cement fanns ytterligare ett lager ”blåbetong”. Inte på något ställe inne i långhuset påträffades några av andra typer av material.

Fig. 3. I rummet i kyrkans nordöstra hörn togs delar av golvet upp, och ett hål borrades genom kyrkans grundmur.

I rummet i kyrkans nordöstra hörn skulle golvet läggas om, och här togs det även upp ett något djupare schakt för VVS. Under ca 20-25 cm cement- och betonggjutning påträffades omört material i form av grusig sand med något innehåll av tegelkross. I samband med dessa ledningsarbeten borrades det även ett hål i

kyrkans östra grundmur. Sammanfattningsvis påträffades inga lämningar av kulturhistoriskt intresse vid schaktningsarbetena inne i kyrkan.

Schaktningsarbeten för yttre ramp

Med anledning av byggandet av en yttre ramp vid ingångsportalen på kyrkans norra långsida genomfördes schaktningsarbeten på en yta av 10 x 2 m. Metern närmast kyrkan schaktades till ett djup av 30 cm, medan schaktdjupet utanför detta var 1 meter. Denna del var dock störd av olika ledningsdragningar, bland annat den dagvattenrördragning som gjorts tidigare under hösten (jfr. bilaga 2).

Vid trappan framkom direkt under toppgruset ett ytterligare (tredje) trappsteg. Nedanför detta trappsteg påträffades en rad med mycket stora stenar, som även fortsatte 2 m österut utmed kyrkans sidovägg. Stenarna var inte sammanfogade med murbruk, men de låg jämt och hade en plan överyta. Stenarna sköt in under såväl trappsteget som den befintliga kyrkans dagermur, och kan därför tolkas som grundläggning för 1800-talskyrkans trappa och sidovägg (fig. 4, jfr. även bilaga 2)

Fig. 4. Närmast trappan framkom en rad med stora, rundade stenar med plan överyta. Grundmuren för kyrkans sidovägg (i bildens överdel) hade en helt annan karaktär.

Öster härom framkom närmast kyrkans vägg rester av byggnadens grundmur bestående av ett något utskjutande skift med rakt tillhuggna stenar lagda i kallmur. Denna grundläggning hade en helt annan karaktär än grundläggningen i anslutning till trappan, men båda grundmurarna torde höra samman med 1800-talskyrkan.

Schaktningsarbeten utanför kyrkan

Schaktningsarbetena utanför kyrkan omfattades inte av Länsstyrelsens beslut om arkeologisk förundersökning, och dessa åtgärder kom därför att genomföras utan att antikvarisk personal fanns på plats. Viss dokumentation av schakt som stod öppna kunde dock göras i efterhand, men lämningarna var i detta skede svåra att tolka. Detta berodde bland annat på att undergrunden bestod av morängrus med naturligt inslag av såväl större som mindre stenar.

Mellan vapenhuset/tornet och kyrkans nordöstra hörn hade ett schakt upptagits för anslutning av vattenledningen inifrån kyrkan. I detta 2,5 x 1,5 m stora och 0,8 m djupa schakt kunde ett flertal större stenar iakttas. De låg relativt tätt, men med grus emellan, och spår av murbruk kunde inte observeras. Stenansamlingen förefaller inte helt naturlig, men dess innebörd är oviss. Eventuellt skulle det kunna utgöra en rest av någon raserad grundläggning.

Fig. 5. Stenar i schaktet vid tornets nordöstra hörn.

På båda sidorna av kyrkans långsidor och ut mot kyrkogårdens ingång i öster upptogs schakt för dagvattenledningar. Ledningsdragningen fortsatte söderut utanför kyrkogården för att ansluta till kommunens nät i gatan (jfr. bilaga 3). Schakten söder och

öster om kyrkan stod öppna när arkeolog kom till platsen, och det kunde konstateras att schaktningsarbetena hade berört olika former av murrester och gravar. Schakten var ca 1,0 m breda och schaktdjupen varierade. Vid kyrkans västra del var det 0,3 – 0,5 m djupt, vid kyrkans östra del 0,7 – 0,9 m och öster om kyrkan och utanför kyrkogårdsmuren 1,20 m djupt.

I dessa schakt framkom spår av flera anläggningar, se bilaga 3. Där schaktet passerade kyrkogårdsmuren kunde en distinkt ansamling med flera större stenar påvisas (A1). Den har sannolikt utgjort del av en grundförstärkning till, eller terrassering för, kyrkogårdsmuren. Det var fråga om kallmur, utan några spår av murbruk.

Vid kyrkans torn framkom ett par mindre stenansamlingar vars funktioner ej kunde avgöras (A2 och A3). Den längst österut var bäst bevarad, och skulle eventuellt kunna uppfattas som en rest av en grundmur. Den bestod av 0,3 – 0,6 m stora stenar utan spår av sammanhållande murbruk.

Fig 6. Stenansamling sydost om kyrkans torn (A2).

Väster härom kunde ett par bearbetade (kvaderhuggna) stenar iakttas (A4). Även på ett par andra ställen i schaktet kunde stenar som uppvisade spår av grov bearbetning påvisas.

Fig. 7. Bearbetad sten söder om kyrkan (A4).

I det södra schaktet kunde även rester av en grav *in situ* iakttas (A5). Den framkom 0,6 m under nuvarande markyta, hade spår av en rektangulär kistfärgning och innehöll rester av skelettdelar.

Ingen dokumentation har gjorts av dagvattenschaktet på kyrkans norra sida.

Slutsatser och antikvarisk syntes

Med anledning av ombyggnadsarbeten i Näsums kyrka har Sydsvensk Arkeologi AB utfört en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Arbetena omfattade dels golvarbeten inne i kyrkan, varvid inga kulturhistoriska lämningar påträffades, och dels grävningarna med anledning av en tillgänglighetsanpassning av ingången på kyrkans norra långsida, varvid rester av den nuvarande kyrkans grundläggning framkom. I samband med kyrkans ombyggnad grävdes även schakt på kyrkogården för omläggning av VA och dagvatten, åtgärder som enligt länsstyrelsens beslut skulle ske utan arkeologiska insatser enligt KML, men under anmälningsplikt. Det kunde i efterhand konstateras att dessa grävningar sannolikt berört arkeologiska lämningar i form av murrester och gravar.

Referenser

Fornminnesregistret FMIS, Riksantikvarieämbetet. Digital resurs: <http://www.fmis.raa.se>

Anselm, G. 1947. Stiftets kyrkor. *Lunds stift i ord och bild*. Stockholm.

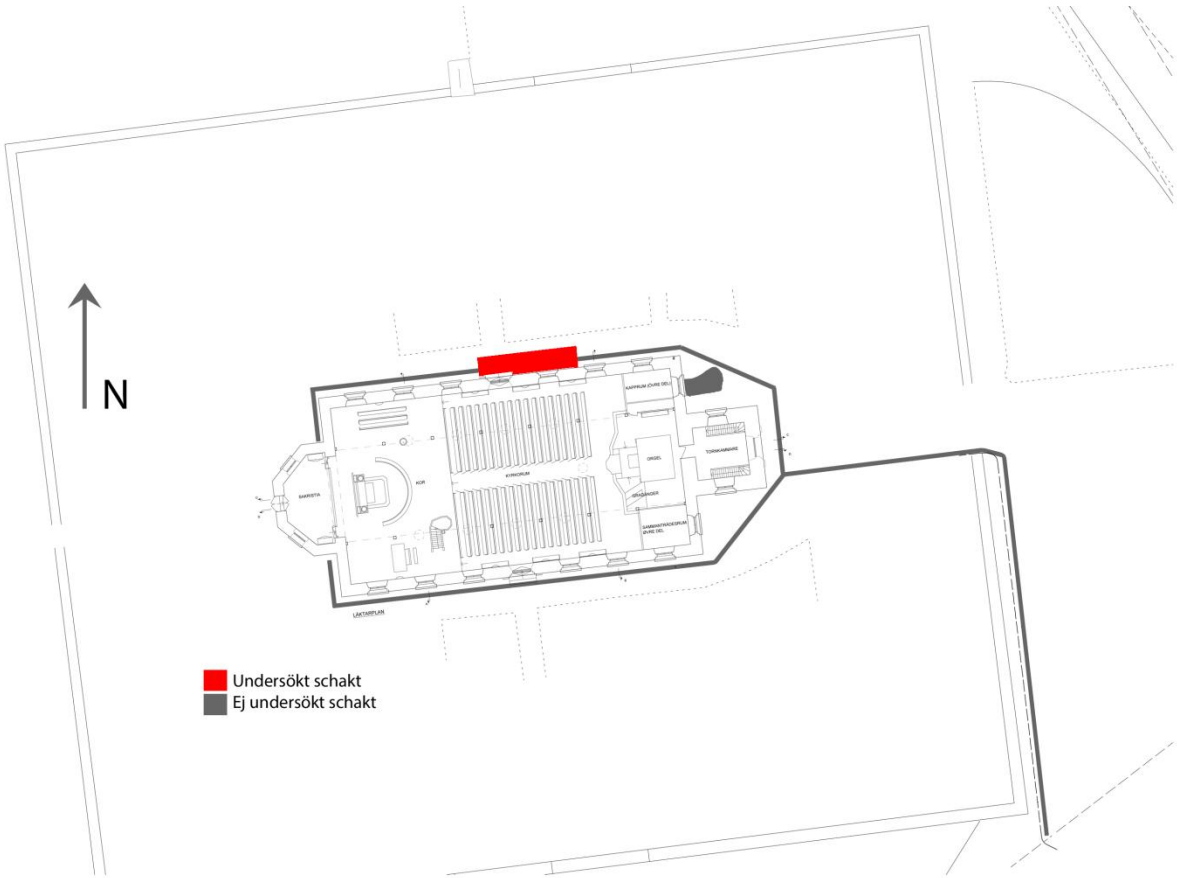
Kling, J. 2008. *Näsums kyrka. Inbrotts- och brandlarmsinstallation*. Malmö kulturmiljö. Enheten för Kulturmiljövård Rapport 2008:17. Malmö.

Mildner, C-A. 1997. Den renodlade nygotiska kyrkan omkring 1880-1900. *Skånes Hembygdsförbunds årsbok 1997*.

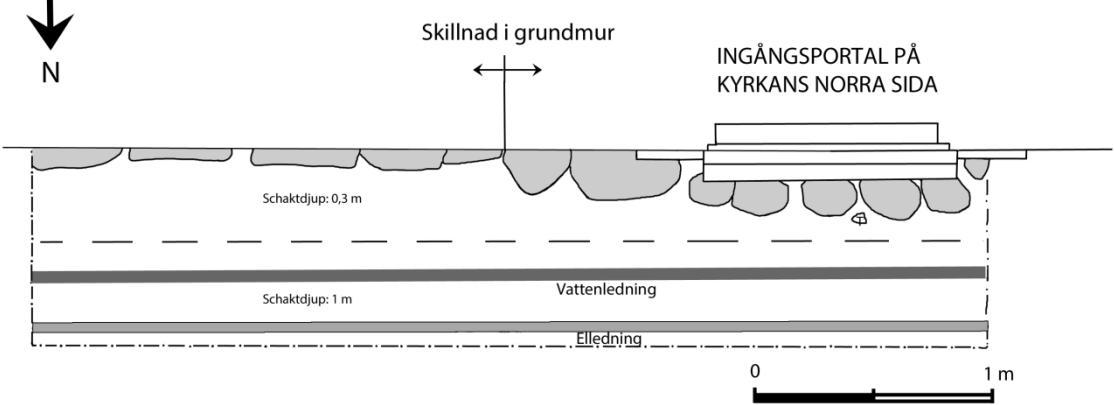
Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	120056
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-14953-12
Datum för beslut:	2012-06-27
Län:	Skåne
Kommun:	Bromölla
Socken:	Näsum
Fastighet:	Näsum 40:1
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 3E 5d
Koordinatsystem:	SWEREF 99
X koordinat:	N = 6225170
Y koordinat:	E = 468685
Höjdsystem:	M.ö.h
M ö.h.	30 m
Fältarbetstid:	2012-08-13 t.o.m. 2012-10-01
Antal arbetsdagar:	4
Antal arkeologtimmar:	24
Undersökt yta:	20 m ²
Platschef:	Ing-Marie Nilsson
Personal:	Ing-Marie Nilsson
Uppdragsgivare:	Näsums församling
Tidigare undersökningar:	-
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs
Dokumentationsmaterial:	Fotografier och ritningar, Regionmuseet i Kristianstad
Kostnader:	35 434 kr

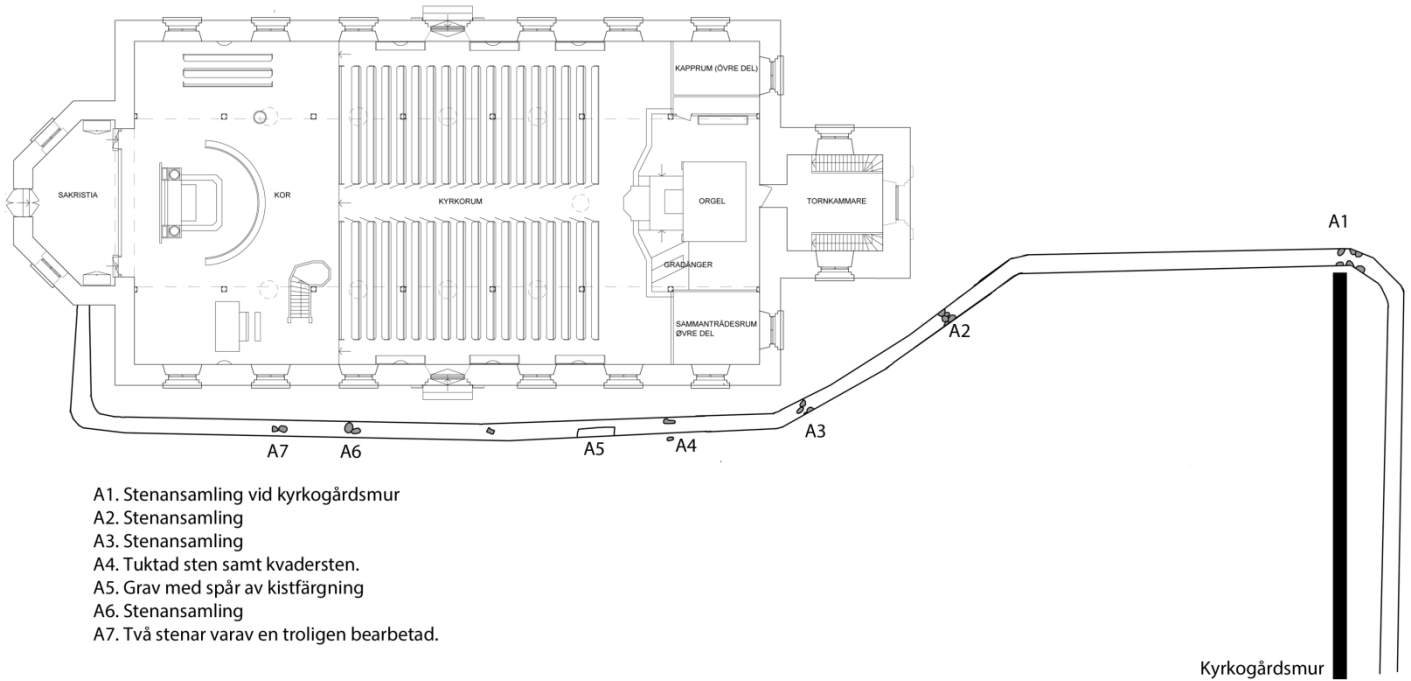
Bilaga 1. Plan över schakt utanför kyrkan

Bilaga 2. Plan över schakt för ramp på kyrkans norra sida

Bilaga 3. Plan över dagvattenschakt på kyrkans södra sida.

Sydsvensk Arkeologi AB

Rapporter 2012

1. Fastigheten Kristianstad 4:4, Kristianstad stad, FU 2011, Christer Carlsson
2. Innerstaden 1:14 – Södergatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2011, Ingrid Gustin
3. Skanörs kyrka och kyrkogård, Skanör med Falsterbo socken, Vellinge kommun, FU 2004 och 2005, Lars Salminen & Ingrid Gustin
4. Stallbyggnad vid Ugerups säteri, Köpinge socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
5. Invändiga arbeten i Vä kyrka, Vä socken, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
6. Husbyggnation inom fastigheten 61:113, Gualöv socken, Bromölla kommun, SU 2011, Christer Carlsson
7. Öllsjö 67:1, Skepparslöv socken, Kristianstad kommun, AU 2011, Ylva Wickberg
8. Skanör 40:12, Vellinge kn, FU 2011, Per Sarnäs
9. Provgropar inom Kristianstad 4.4, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2011, Christer Carlsson
10. Vintrie Park – område C1. Fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun, FU 2011. Kristian Brink
11. Fastigheten Kristian IV, Rådhuset, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, SU 2011, Christer Carlsson
12. VA-ledningar i Järnväggsgatan m.fl., Ängelholm, Ängelholms kommun, FU 2011, Jan Kockum
13. Sankt Gertrud 4, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun, FU 2012, Per Sarnäs
14. Kabeldragning vid Östra Centrum, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
15. Borgeby 16:8. Ny maskinhall 2011, Lomma kommun, FU&SU 2010-2011, Lars Salminen
16. Rördragning inom Kristianstad 93:1, Kristianstad stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
17. Tygelsjö 76:1. Tygelsjö socken, Malmö kommun. FU 2011, Joakim Frejd
18. Kvarteret Minerva 24, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. FU, schaktövervakning, 2012. Thomas Linderoth
19. Dösemarken – Limhamn 155:501, Malmö 126 & 129, Hyllie sn, Malmö Stad, Skåne, SU 2010. Åsa Berggren & Kristian Brink
20. Degeberga 26:3, Degeberga socken, Skåne, SU 2011. Tony Björk & Ylva Wickberg
21. Fjärrvärme i Vallgatan, Gamla Skeppsbron och Snidaregatan i Åhus, Åhus stad, Kristianstad kommun, FU 2012, Christer Carlsson
22. Husie 172:123, Husie socken, Malmö kommun. SU 2011. Joakim Frejd.
23. Stävie kyrkogård, Stävie socken, Kävlinge kommun. FU 2009. Therese Ohlsson.
24. Stjärnan 1, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2011. Therese Ohlsson.
25. Uranienborg. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
26. Örja 1118, 11:1. Örja socken, Landskrona kommun. FU 2003. Lars Salminen och Therese Ohlsson.
27. Husvik. S:t Ibb socken, Landskrona kommun. FU 2003. Therese Ohlsson.
28. Yngsjö 295:2 m.fl. Åhus socken, Kristianstad kommun. AU 2012. Thomas Linderoth.
29. Limhamn 155:355 m.fl. Område 1, Bunkeflo 24:1, Hyllie socken, Malmö kommun. AU 2012. Kristian Brink.
30. Västra Klagstorp 56:1. Västra Klagstörps socken, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
31. Byte av elanläggningar i Sövde kyrka. Arkeologisk förundersökning, schaktövervakning 2012. Fornlämning 65, Sövde socken, Sjöbo kommun. Thomas Linderoth.
32. Kv. Gamla staden 8:8, Mariakyrkan. Arkeologisk förundersökning, schaktningsövervakning 2012. Fornlämning RAÄ 42, Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun. Thomas Linderoth.
33. Härlov 50-53, Kristianstad sn, Kristianstad kommun. SU 2010-2011. Ylva Wickberg.
34. Jörgen Kristoffersen 6, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
35. Vattentornsvägen & Västra Boulevarden. Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Christer Carlsson.
36. Kv. Möbelsnickaren 9. Åhus stad, Kristianstad kommun. FU 2011. Jan Kockum & Christer Carlsson.

37. Stora Hammar 6:30, 16:136 & 16:137. Stora Hammar sn, Vellinge kn. AU 2012. Per Sarnäs.
38. Kristianstad 4:4 och 4:18, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. FU 2012. Ylva Wickberg.
39. Klagstorp 56:1, fornlämning nr 18, Västra Klagstorp socken, Malmö kommun. FU 2012. Thomas Linderoth.
40. Åsumtorp 54:30 m fl. Kristianstad sn, Kristianstad kn. FU 2011. Bertil Helgesson & Ylva Wickberg.
41. Köpinge 21:24 m.fl. Arkeologisk slutundersökning 2011 inom fornlämning Stora Köpinge 100, Stora Köpinge socken, Ystads kommun, Skåne län. Thomas Linderoth.
42. Magnus Stenbock 1. Fornlämning nr 20, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Thomas Linderoth.
43. Ändring av minneslund vid Jonstorps kyrkogård, Jonstorps socken, Höganäs kommun. FU 2012. Thomas Linderoth.
44. Altona 21, Lybeck 10 och Innerstaden 1:14, fornlämning nr 20 i Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Thomas Linderoth.
45. Vä 2:107. Fornlämning 269 & 271, Vä socken, Kristianstads kommun i Skåne län. Särskild undersökning 2010. Bertil Helgesson.
46. Bjäresjö kyrka. Bjäresjö socken, Ystad kommun. Arkeologisk förundersökning 2010. Ing-Marie Nilsson.
47. Kristianstad 4:4 och 4:10. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
48. Soltofta 8. Arkeologisk utredning 2012, Husie socken, Malmö kommun, Skåne län. Karina Hammarstrand Dehman.
49. Västra Boulevarden, Kristianstad, Skåne. SU 2012. Tony Björk & Lena Nilsson.
50. Kviinge kyrka. Kviinge 47:1, Kviinge socken, fornlämning 16. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
51. Fastigheten Ceres 1 i Ystad, Ystad stad, Ystads kommun. FU 2012. Lars Jönsson.
52. Innerstaden 1:14 – Lilla Torg, fornlämning 20, Malmö stad, FU 2011. Per Sarnäs.
53. Sankt Jörgen 7, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Per Sarnäs.
54. Kungsparken, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kommun. FU 2010–2012. Per Sarnäs.
55. Håstads kyrka. Antikvarisk medverkan i samband med tillgänglighetsanpassning 2012. Ing-Marie Nilsson.
56. Svanen 3. Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
57. Del av fastigheten Västra Alstad 11:5, Västra Alstad socken, Trelleborgs kommun. AU 2012. Joakim Frejd.
58. Fastigheten Bastionen 7, Kristianstad stad, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
59. Frans Suell 14. Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
60. Hannas kyrkogård. Hannas socken. Simrishamns kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
61. Nosaby kyrkogård. Nosaby socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
62. Asmundtorp, Annelöv och Häljarp. Asmundtorps sn, Annelöv sn, Häljarp sn, Landskrona kommun. FU 2002-03. Therese Ohlsson.
63. Västra Hoby kyrka. Västra Hoby socken, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
64. Påfågeln 13 m.fl., Ängelholms sn, Ängelholms kn. FU 2012. Per Sarnäs.
65. Stångby kyrka. Stångby socken, Lunds kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
66. Österslövs gamla prästgård. Österslövs socken, Kristianstads kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
67. Stortorget, Södergatan. Malmö stad, Malmö kommun. FU 2012. Therese Ohlsson.
68. Gröneгатan mellan Östra Promenaden och Österportsgatan, fornlämning 20, Malmö stad, Malmö kn. FU 2012. Per Sarnäs.
69. Innerstaden 1:14 – Uppsalakajen, Malmö stad, Malmö kn. FU 2011. Per Sarnäs.
70. Carl XI 12 i Åhus. Arkeologisk förundersökning 2011-2012. Jan Kockum & Ing-Marie Nilsson.
71. Tosteberga 28:4. Trolle-Ljungby socken, Kristianstad kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.
72. Vintrie Park – område C1. Antikvarisk kontroll 2011–2012. Fornlämning Bunkeflo 12:1, fastighet Vintrie 20:1, Bunkeflo socken, Malmö kommun. Kristian Brink.
73. Innerstaden 1:14-Lilla Torg-och Lejonet 2, fornlämning nr 20, Malmö stad, Malmö kn. Arkeologisk förundersökning 2012. Joakim Frejd.

74. Näsums kyrka. Näsums socken, Bromölla kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Ing-Marie Nilsson.

